

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Človeški in Božji temelji

Najbrž se je kdaj zgodilo tudi vam, da ste rekli kaj takšnega, za kar ste si dejali: "Pa saj tega nisem mogel reči sam od sebe"... Tako je; kar velikokrat se to zgodi, ko rečemo nekaj pametnega, globokega, plemenitega. Ko pride prava beseda o pravem času. Pa ne kakršnakoli beseda, temveč je to naše govorno sporočilo tudi vsebinsko bogato. Imamo torej občutek, da nam je bila ta beseda zares od nekdaj dana, da je prišla kot "mana iz nebes", kakor lepo pravi italijanski rek. Takrat se človek spomni evangeljskih besed: "Ne skrbite, kako in kaj bi govorili, kajti tisto uro vam bo dano, kaj naj bi govorili" (Mt 10,19). Če se potrudimo in se obrnemo na Boga, pridejo tudi prave besede, zlasti to velja za nas pridigarje, ki se velikokrat potem čudimo, kako naše besede niso imele nikakršnega učinka. Jezus o tem pravi: "Ne boste namreč govorili vi, temveč Duh vašega Očeta bo govoril v vas" (Mt 10,20). Tako je, Sveti Duh, ki ga pošilja Jezus Kristus, je tisti, ki govori v nas. Če ga prosimo, toliko bolj. Večkrat pa smo presenečeni, kako govori Božji Duh prav po vseh ljudeh, ne da bi ga sploh prosili, po vernih in nevernih, saj je sv. Tomaž Akvinski, Doctor Angelicus – Angelski učenjak – dejal, kako je, karkoli pametnega reče kdorkoli na tem svetu, od Svetega Duha. Zakaj? Spomnim se besed našega duhovnega voditelja dr. Primoža Krečiča (sicer tudi sodelavca naše priloge) iz semenišča: "Milost gre čez". Čeprav se vedno nasmejem ob teh besedah, pa vendarle drži, kako nas Bog prehitva v svoji ljubezni in nam daje dobrotno svoje darove, četudi ga zanje še niti prosili nismo. Pa ne samo, kar govorimo, tudi tisto, kar delamo, je dobro in plemenito, če je

od Boga. Kitica pesmi slednice 'Pridi, pridi, Sveti Duh', ki jo pojemo ali prebiramo na praznik Binkošti, namreč takole pravi: "Saj brez tvoje milosti človek poln je bednosti, k sreči nič ne priduje". Ljudje večkrat govorimo in delamo tako, da preveč računamo le na svoje sposobnosti, ne prosimo pa k Svetemu Duhu za razsvetljenje. Potem se pa velikokrat čudimo, kako se naše delo, naša prizadevanja in podobne zadeve sesujejo kot hišica iz kart. Gradimo namreč na napačnih temeljih. Imamo seveda veliko dobrih namenov in sklepov, a kaj, ko se brez pravega temelja vse spremeni v pravo nasprotje tistega, kar je bila naša prvotna zamisel ali želja. V zboru farizejev je Gamaliel, ko so sodili apostolom, jasno povedal, kaj se zgodi z zadevo, ki temelji le na človeških načrtih, kako pa je s tistim delom, čigar temelj zaupamo Bogu: "Če sta njihov načrt in njihovo početje od ljudi, bosta propadla; če pa izhajata od Boga, jih ne boste mogli uničiti" (Apd 5,38-39). Vse tisto, kar delamo, pa Bogu ni po vseči, propade kakor hiša na pesku, katere "podrtija je bila velika". Ob takšni podrtiji se nam vernikom ponudi priložnost, da ugotovimo, kako morebiti oz. skoraj zagotovo, nismo gradili na pravih temeljih. Tedaj je čas za tisto, kar počnemo v začetku vsake sv. maše: "Vsemogočnemu Bogu in vam, bratje in sestre, priznam, da sem grešil"... Kar je dobrega, prihaja od Boga, kar človek dela sam, brez Boga, je obsojeno na propad, ker je – kakor človek – zaznamovano z grehom. Z grehom pa je tako, da ga je treba najprej priznati in se ga pokesati. Tako se lahko začne graditi znova – na pravih temeljih, s pripravljenostjo, da za pretekle napake

plačamo tudi potrebni davek. Takšno je življenje kristjana. Res je – kdor dela, tudi greši. Res je tudi, da je človeško, motiti se. Je pa tudi res, da je vztrajanje v grehu, diabolčno. Takšno je tudi vztrajanje v lastnem prav, če se izkaže, da nimamo prav. Če se kristjan odpove svojemu ponosu in se pokesa, mu Bog krivdo dobrotno izbriše. Ker

pa je ljubezen tudi pravična, je treba za svoje grehe tudi zadoščevati. To naredimo tako, da se čim bolj potrudimo popraviti povzročeno škodo. Na to drugo razsežnost, brez katere pa sprava ni popolna, smo v pokoncilski Cerkvi kar malo pozabili. Vendar, ali je ljubezen brez pravičnosti sploh prava ljubezen?

Andrej Vončina

Milan 2012 ali kako daleč so še slovenski mediji od profesionalnosti Če namesto dveh milijonov ostane samo še 800.000 duš

Pred nekaj tedni so vsi svetovni mediji namenili obsežen prostor papeževemu obisku na 7. svetovnem srečanju družin v Milanu. Italijanski časopisi, televizije in spletne strani so logično po večini namenili največ prostora, saj se je vse skupaj dogajalo doma. Zanimiva izjema v evropski medijski krajini pa so slovenski, ki – bolj ali manj vsi po vrsti – so svetovnemu dogodku namenili skromno pozornost in zelo hladen odnos. Da Slovenci nismo ravno "papežniki", se je pokazalo že večkrat, vendar objektivnost pri poročanju in točnost informacij ne bi smeli biti nekakšni opciji, ampak stalnica in obveza urednikov do bralcev. Ob prebiranju samo slovenskega tiska ali spremljanju samo slovenskih medijev sem dobil občutek, da sta v Milanu potekala dva različna dogodka. Z nekaj primeri bom skušal osvetliti to – na prvi pogled zelo drzno – tezo. Število obiskovalcev je po poročanju slovenskih novinarjev bilo nekaj nad 800.000, mladih na stadionu San Siro pa "več tisoč". V resnici je bilo obiskovalcev na papeževi maši en milijon, vseh obiskovalcev v treh dneh dogajanja okrog dva milijona, mladih na stadionu pa je bilo 80.000. O čem je govoril papež? Kdor je poslušal slovenske medije, vam bo odgovoril, da je papež spet stražil z nekakšnimi moralnimi dogmami, ponovil pomen duhovniškega celibata in da je ta povsem mimo za naš čas. Papež je v resnici poudaril zelo pomemben vidik statusa ločenih oseb v Cerkvi in jim zagotovil, da niso "izven" Cerkve kot nekakšni izobčenci, ampak njen sestavni del in člani. Okrog tega bi lahko veliko razpravljali, saj se mnenja močno krešejo tudi znotraj Cerkve same. Ostaja pa

dejstvo, da je na tako visoko simboličnem srečanju papež spregovoril tudi o skupini ljudi, ki so jih življenjske okoliščine zaznamovale. Nedvomno je tudi med

končajo. Ločene je spodbudil, naj še naprej ostanejo člani krščanske skupnosti in z njo čim tesneje povezani. Izbor fotografij v slovenskih medijih je prav tako žalosten kot članki. Skoraj nikjer ni bilo prikazanih slik množice – kar milijon ljudi nedvomno je –, ampak smo lahko videli bolj ali manj le papeža, nekatere duhovnike in kardinale ter redovnice v šaljihvinih pozah. Pogostejše od množice so se pojavljale papeževe slike, kjer mu veter mrši lase ali

spregovorijo o bistvu nekega dogodka. Milijon ljudi, zbranih na enem mestu, pomeni, da ima ta stari nemški profesor še kaj povedati svetu in ljudem ter da kljub resnim anomalijam, ki se kažejo v delovanju vatikanske kurije, pravi verniki iščejo pogumno besedo in zgled Petrovega naslednika.

Ob koncu bi lahko porabil še odstavek ali dva o komentarjih spletnih uporabnikov, vendar mislim, da vsi že zelo dobro

poznamo raven komuniciranja in spoštovanja prebivalcev novičarskih portalov. Podoba svetovne in domače Cerkve je v slovenskih medijih prej predmet posmeha kot pa deležna resne obravnave in za tako stanje – poleg politike, tranzicije, tajkunov ali ostarelih tovarišev – smo delno sokrivi tudi verniki sami. Preveč pogosto namreč nekritično "posrkamo" vse, s čimer nam mediji postrežejo kot resnico, ne da bi pri tem vsaj malo razmislili o pravem sporočilu, ki je v ozadju. Premalo se angažiramo v javni debati in molčimo, ko bi morali kaj obsoditi ali vsaj izraziti svoje nestrinjanje. To ni samo delo katoliških časopisov ali klera, ampak prav vsakega, ki se ima za verujočega. Pluralnost medijskega prostora bomo lahko dosegli le, če bomo spregovorili jasno in nedvoumno ter pokazali, da nismo nemi opazovalci, ovce – kot nam radi pravijo –, ampak odgovorni državljani, ki smo prisotni v tem prostoru in v tem času.

Aljoša Vodopivec

Pluralnost medijskega prostora bomo lahko dosegli le, če bomo spregovorili jasno in nedvoumno ter pokazali, da nismo nemi opazovalci, ovce – kot nam radi pravijo –, ampak odgovorni državljani, ki smo prisotni v tem prostoru in v tem času.

Slovenkami in Slovenci veliko vernih, ki bi jim te besede pomenile veliko; mnogo več od umetno ustvarjenih polemik, ki se nikoli ne

dviguje talar. Take podobe, ki so na prvi pogled nedvomno zanimive in tudi zabavne, na dolgi rok smešijo podobo krščanstva in ne

ki smo prisotni v tem prostoru in v tem času.

Eden od stebrov naše primorske vernosti

Raste zanimanje za Filipa Terčelja

O b dogajanju Terčeljeve poti in svete maše na Gori, v bližini hiše, kjer je prespal pred odhodom v Jugoslavijo, je bilo čutiti, da raste zanimanje za Filipa Terčelja. Ko je močno padlo zaupanje v vodstvo institucij, tudi cerkvenih, ob kompromisih z močmi potrošništva, denarja in oblasti, se odpira pot prenove iz baze, iz ljudstva, nekaj podobnega kot v času svetega Frančiška in v Terčeljevem času, pa tudi v Jezusovem času. Ljudje, ki živijo pošteno in iskreno svojo vero, se ne bojijo postaviti se proti zlaganosti v družbi, ni jih strah pred tem, kaj bodo drugi rekli, na njihovih ustih in v mislih so iskrene besede, ki se zavedajo moči resnice in odprtega upanja. Ruska desidentka in spreobrnjenka Tatjana Goričeva je zapisala, da je tragičen paradoks

pa čist, jasen in brezkompromisen, tako božji in svet. Ni pristal na nasilje in lažne rešitve, ki so jih vsiljevale ideologije in trpinčile narod ter Cerkev. Ostal je duhovnik z vsem svojim bitjem, da je povezoval božje in človeško, brez kompromisov in popustov. Z Božjim Duhom in krščansko občutljivostjo se je trudil krepiti življenje svojega naroda, trpel z njim, lajšal socialne težave in odpiral upanje. V ospredju sta mu bila dostojanstvo vsakega človeka in njegova pristnost, zavedal se je, da brez duhovnega preobrata ne bo resnične spremembe razmer. Vse njegovo prosvetno, kulturno, socialno in pastoralno delo je bilo posvečeno temu cilju. Zato ni čudno, da je njegovo delo motilo različne ideologe in nasilnike, da tudi med svojimi ni našel vedno podpore in razumevanja. Bil je preganjan od vseh, veliko je trpel. Svoje življenje je končal z mučeništvom, ko je branil nedolžne ljudi, ki so bili krivi le zato, ker so imeli nemške priimke. Povojna komunistična diktatura je želela utišati njegov spomin, kot da ga ni. Tudi za marsikateri krščanski pogled je bil preveč poseben, premalo pobožen in pokoren. Toda njegova zvezda vedno bolj vstaja in sveti. Prepričani smo, da je Filip Terčelj naš nebeški priprošnjik in predstavlja velik nagovor današnjemu času. Da bi v njegovem duhu ponovno stopili na pot celovitega izhoda k narodni preobrazbi, ki je bila zatrta s kruto revolucionarno nasilnostjo in sebičnim neo-liberalnim uničevanjem skupnih dobrin ter slepim zavajanjem mladih. Potrebujemo medsebojne solidarnosti in duhovne preobrazbe, da bomo postali zopet ljudje, sopotniki na zgodovinski in družbeni poti, da bomo vredni svojega

krščanstva v tem, da je izšlo zmagovito iz obdobja preganjanja in se je končalo kot plen malomeščanske povprečnosti, v kateri je veliko zlaganosti in hinavščine. Če že to ne, pa vsaj neka pasivna duhovna nedejavnost in samovšečnost, beg v liturgični in duhovni privatizem ter prilagajanje potrošniškemu svetu. Zato je povsem očitno, da raste zanimanje za Filipa Terčelja, enega od stebrov naše primorske vernosti, kulture, solidarnosti in pristne narodne pripadnosti. Njegov lik je tako človeški, domač in pozoren, obenem

dostojanstva in podpore. Pri tem je pomembno, da bomo vstali iz pasivnega čakanja in nerganja, da se bomo premaknili in vzeli v roke svojo zgodovinsko pobudo, da bomo naredili nekaj več zase in za skupnost. Seveda ne bo šlo brez naporov in nasprotovanja. Toda na poti bomo našli sopotnike, svetili nam bodo: Filip Terčelj, Lojze Bratuž, Emil Kete, Lado Piščanc in mnogi drugi, ki so ljubezen do Kristusa in do svojega ljudstva kronali s palmo mučeništva.

Primož Krečič

France Prešeren: Pevcu

Kdo zna
noč temno razjásnil', ki tare duhá!
Kod vé
kragulja odgnati, ki kljuje srce
od zore do mraka, od mraka do dne!
Kdo uči
izbrisat 'z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih oduzét spred oči,
praznôti ubežáti, ki zdánje morí!
Kakó
bit óčeš poet in ti pretežkó
je v prsih nosít al pekel, al nebo!
Stanú
se svojega spomni, trpi brez miru!

Za Cerkev so nespremenljive in njihova obveznost velja vedno

Vloga desetih Božjih zapovedi v sodobni družbi

Z di se, da v naši družbi Božje zapovedi nimajo več veljave in spadajo v zgodovino, v mračni srednji vek, še bolj nazaj v čas, ko je bilo človeštvo še nerazvito. Cerkev, ki jih zagovarja in med drugim pravi, da so te zapovedi nespremenljive in njihova obveznost velja vedno in povsod (KKC, 2072), je zaradi te drže razumljena kot

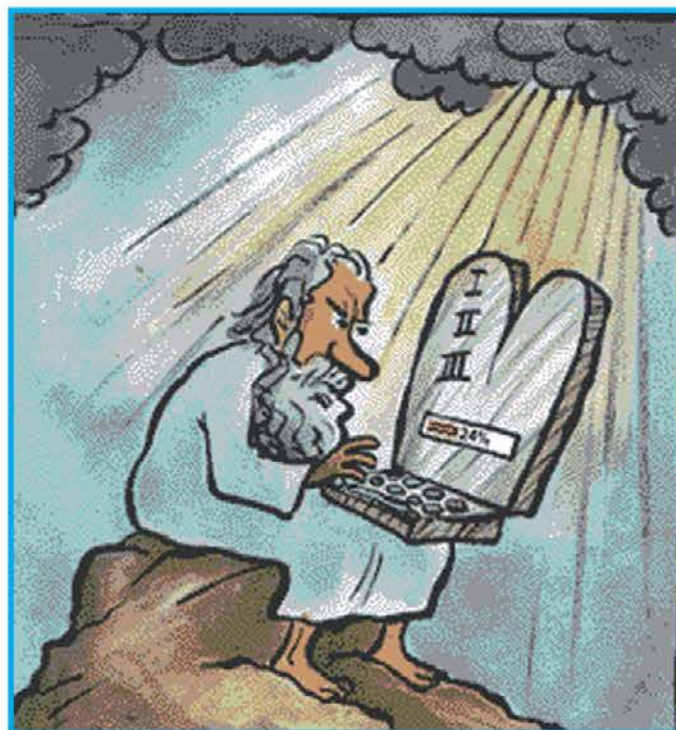
sebi, ali bitje, ki je ustvarjeno za odnose, za skupnost in za ljubezen? Edina pot, da se odpremo in vstopimo v odnose, je priznavanje "drugega", je zavedanje ne-samozadostnosti in zavedanje, da bomo izgubili vse, kar imamo. Že s spočetjem nam je usojeno, da bomo izgubili vse. Ne le, da bomo izgubili hišo, avto in denar, izgubili

bomo tudi zemeljsko življenje. Zakaj je v nas toliko pohlepa? Sta moderna ekonomija in potrošniška družba racionalni, ali pa gre za barbarsko početje, ki v zgodovini nima primerjave, za neznanje, neustvarjalnost in slepo zaverovanost v zmoto? Zakaj je peščica ljudi preveč bogatih, večina človeštva pa živi v revščini? Kako se lahko rešimo iz tega pekla? Mar ne ravno s tem, da priznamo Božje zapovedi in se po njih ravnamo? Torej je nastopil čas, da preverimo, v katero smer potujemo, in se ponovno orientiramo. Nič zato, če se bomo morali vrniti v "mračni srednji vek", to bo veliko bolj racionalna odločitev kot nadaljevanje poti v samouničenje in vztrajanje v "gulagu pozitivizma" ali "bunkerju brez oken".

Ponovno se postavlja vprašanje vloge religije v sodobni družbi.

So religije zgolj okrasek in dokaz, da je družba tolerantna, kljub temu da je za uradno religijo sprejela sekularizem in "nevtralnost"? So religije, kot učijo sociologi in kot se zdi, da je splošno sprejeto stališče, le delček kulture, ki velja za enega izmed podsistemov družbe; zgolj tradicija, ki je lahko tržna niša ter popestritev za turizem? Povedano z drugimi besedami: ali lahko človeški zakoni opredelijo mesto Božjih zapovedi, ali pa bi morale Božje zapovedi navdihovati vse zakone, če človeštvo želi dosegati mir in blagostanje? Bi v tem primeru res šlo za neupoštevanje verske svobode, za državno religijo, ter za zanikanje laične države? Potrebno je vendarle upoštevati, da Božje zapovedi niso iznajdba RKC! Lahko ZDA in EU določita mesto, ki pripada Božjim zapovedim? Ali pa je vendarle še vedno ravno obratno?

Bogdan Vidmar

"zločinska organizacija", ki bi jo bilo potrebno prepovedati, saj nasprotuje človekovim pravicam. Kaj se v resnici dogaja? Človek je za Boga razglasil samega sebe. Zato so seveda prve tri zapovedi nesprejemljive. Prvi in Poslednji ni Bog, temveč sem "jaz". Posledica te odločitve sta individualizem in postavljanje etičnih načel, ki izhajajo iz človekovih želja in čustev. To pomeni zanikanje nadaljnjih sedmih zapovedi, kar končno vodi v nihilizem in kaos. Prišli smo do točke, ko se niti ne spraujemo več, kaj pomenijo določene besede, kaj šele, da bi razpravljali o odnosu med oblastjo in odgovornostjo, med pravicami in dolžnostmi. Drža, ki zanika "Božji princip", ni le zadeva posameznikov, ki se razglašajo za ateiste in agnostike, temveč je princip sodobne politike, šolstva in kulture. Je človek bitje, ki poseduje in zadostuje sam

Stereotipne označbe zveste Gospodove učenke

Je bila Marija Magdalena res vlačuga?

M agdala je bilo mestece na zahodni obali Tiberijskega jezera, ki ga najdemo v 8. poglavju Lukovega evangelija. Tam najdemo tudi Marijo Magdaleno v družbi tistih žena, ki so stregle Jezusu in učencem "iz svojega premoženja". Opis svetopisemske žene je kratek: "Marija, imenovana Magdalena, iz katere je odšlo sedem demonov". V evangeljskem jeziku "demon" ni samo vir moralnega zla, temveč tudi tistega fizičnega, ki lahko usužnjuje neko osebo. "Sedem" je simbolično število polnosti. Ne moremo torej izvedeti kaj natančnega o velikem zlu, moralnem, psihičnem ali fizičnem, ki je težilo Marijo iz Magdale, katerega pa jo je Jezus ozdravil. Kasnejše ljudsko izročilo pa ni imelo nobenega pomisleka, da bi jo označilo za vlačugo. Zakaj? Zaradi površnega povezovanja s sobesedilom. V predhodnem, sedmem poglavju namreč najdemo zgodbo o ženi, "ki je bila v mestu grešnica". Mesto ni imenovano, zelo enostavno pa so povlekli povezavo – ta žena je Marija Magdalena, predstavljena nekaj vrstic kasneje. Tako da so zgodbo o grešnici, ki je izkazala posebno pozornost Jezusu, saj mu je mazilila noge in jih brisala z lasmi, kar naprtili tej zvesti Jezusovi učenci iz Magdale. Ker podobno stvar naredi tudi Lazarjeva sestra (Jn 12,1-8), ko je Jezus tam na obisku, je ljudsko izročilo naredilo še eno zmešnjavo, saj je Marijo Magdaleno kar izenačilo z Marijo iz Betanije. Toda, to je protislovno, saj so Magdaleno najprej označili

za prostitutko – od tod tudi vse tiste "mesene" upodobitve –, potem pa jo pomešali z Marijo iz Betanije, ki je bila čista in neporočena. Obstaja pa še tretja povezava, in sicer so to gnostični apokrifi egipčanskih krščanskih skupnosti, ki Marijo Magdaleno od 2. stoletja po Kr. naprej brez težav enačijo z Marijo, Jezusovo Materjo. Tako spet izgubi neko svojo jasno identiteto ta zvesta Jezusova spremljevalka. K sreči pa jo najdemo tudi v 20. poglavju Janezovega evangelija kot prvo pričo Gospodovega vstajenja. Jezus ni torej prav nič pomišljal, da bi se obkrožil tudi z ženami, s tem pa je naredil tudi konfrontacijo s tedanjo judovsko družbo. V smislu Pavlovega zapisa v pismu Galačanom: "Ni več ne moškega ne ženske", ampak smo vsi eno v Kristusu Jezusu.

Po Gianfrancu Ravasiju povzel A. V.

Pričevanje prostovoljke v mali Afriški deželi

"Ruanda ali dežela, ki me je prevzela"

Ruanda ali dežela tisočerih gričev. Ruanda ali dežela večne pomladi. Ruanda ali dežela, ob kateri se ti zjoče srce, a vseeno v njej najdeš nešteto stvari, ki ti znajo narisati nasmeh na obraz. Ko se v njej oziram okoli sebe, ne morem, da ne bi videla čudovitih del Božje roke. Vsi ti zeleni griči, polni dreves banan, ter dolgi nasadi čaja. Vse to z mešanico rdeče-rjave prsti. Pogled se mi ustavi na črnih, premikajočih se pikah. Na ljudeh, ki obdelujejo zemljo. Tej sliki doda poseben čar še svetloba zahajajočega sonca, ki na nebu pušča živo oranžne sledi. Naenkrat se mi zazdi, da je moje oko tako sliko že videlo. Kje? V kakšnem filmu. "Pa vendar je vse resnično", si mislim. O Afrika, dežela s tako drugačnim, privlačnim vonjem. Močno si mi dišala že dve leti, preden sem stopila na tvojo zemljo. Ko sem leta 2009, teden dni pred odhodom v misijon v Paragvaj, med telefonskim pogovorom s prijateljico, s prstom brskala po malem globusu, se je ta ustavil na čisto majčkenem koščku, na sredini tvoje celine. Na tako majčkeno narisano koščku, da sem ime te države komaj prebrala. Tako mala in neopazna, če le ne pogledaš dobro. Med pogovorom, kaj vse bom spakirala v potovalko, rečem: "Naslednjič grem v Ruando"! Ruanda, ko sedaj stojim v tvojem osrčju, se mi zdi, da si me že posrkala vase. Zakaj? S čim sem se ti tako pustila očarati? Nekako takšne misli so mi rojile po glavi, ko sem neki večer stala pred sirotišnico, odmaknjena od vrveža otročičev, in opazovala zeleni breg na drugi strani. Pod bregom na moji strani je tekla majhen potoček, nad njim pa se je vila ozka pot. Ozka, a ravno prav široka, da so po njej lahko tekli otroci, nekaj koz, ki so se tam prosto pasle in dve ženi s tovorom vej na glavi. Preselila sem se 17 let nazaj. V leto 1994. Ta letnica je v mojem življenju pomembna le zato, ker sem, takrat pri svojih štirih letih, dobila drugo sestro. In to je vse, česar se iz tistega leta sploh spominjam. Ruandi pa ta letnica prinaša grozovite spomine, neprijetno bolečino. Hutu so bili prvotni prebivalci Ruande. Kmalu pa so nad njimi prevzeli oblast priseljeni Tutsiji. V začetku 20. stoletja je ta mala država prišla v roke Belgijcev. Ti so prav Tutsijem dodeljevali več pravic, dobili so boljša delovna mesta, v očeh Evropejcev so bili naprednejši in pametnejši od Hutujev. Med seboj jih niso ločili le po obraznih potezah, odtenku kože,

osamosvojila, Belgijci so odšli. V državi pa je ostajal razkol. Ostajala je nepravilnost. Vrelo je sovraštvo. Zadnja kaplja čez rob in povod za hudo morijo je bila sestreletev letala s takratnima ruandskim in burundijskim predsednikom, Habyarimanom in Cyprienom Ntaryamiro, aprila 1994 v glavnem mestu Kigali. Hutujski skrajneži so dejanje pripisali Tutsijem in v samo nekaj urah je izbruhnila državljanska vojna, ki jo je spodbujal celo nacionalni radio. Hutujске milice, vojska in ostanki

Habyarimanove garde so začeli program nad celotnim plemenom Tutsi, ki naj bi takrat predstavljal kakih deset odstotkov prebivalstva v Ruandi. Po mnenju mnogih opazovalcev naj bi za sestreletevijo predsednikovega letala sicer stali hutujski skrajneži, ki so že prej tiho načrtovali genocid in dokončno iztrebljenje Tutsijev.

V nasilju, ki so ga izvajale hutujске milice, je bilo vsak dan na grozovit način pobitih več tisoč Tutsijev, tako moških kot žensk in otrok, tarča skrajnežev pa so bili tudi zmerni Hutuji, ki niso želeli sodelovati pri pokolih. Naloga Hutujev je bilo samo še pobijanje. Z mačetami so se spravili nad lastne sosede, prijatelje, sodelavce. Veljal je čredni nagon: "Kar delajo vsi, bom tudi jaz"! Lokalni radii so 24

vseh Tutsijev. Sproti so prebrali imena tistih, ki so jih krvoločno umorili. Vsak dan so bili imenovani tisti, ki so jih še iskali in lovili z mačetami. Tuts je lahko prav prek radia slišal, kdaj, kje in celo kako so mu umorili očeta, mamo, brata, sestro ... Sekanje glav, mučenje, streljanje, zakopavanje živih ljudi, vse to je bilo na spisku vsak dan. Od jutra do večera. Tudi ponoči ni bil nihče varen. Vojaki so posiljevali ženske in hkrati silili njihove otroke, da so to gledali. Na koncu so jih vse umorili. Nekaterim je uspelo zbežati čez mejo, v Burundi. A meje države so kmalu zastražili in izhoda ni imel nihče. Ruanda je bila polna trupel in prežeta s krvjo. Mednarodna skupnost je vseh sto dni sedela križem rok. Kljub opozorilom o grozodejstvih razen nekaj brezpredmetnih sestankov

varnostnega sveta ni ukrenila nič, da bi prekinila morijo. Samo v treh mesecih je bilo pobitih milijon Tutsijev. A ves ta skopi opis dogodka se še vedno ne more primerjati z realnostjo pred nekaj leti. Ničesar nima opraviti z ljudmi, ki nosijo v sebi rane. Nekatere boli kruta in nedolžna izguba staršev. Spet druge teži greh. Greh, ker so morili sobrate. Ker so podlegli sovraštvu. Ker so si dovolili zakrkniti vest in izgubiti humanost. Ker so se dovolili obdržati v krempljih hudiča. Ko so se na ruandskih ulicah moje oči srečevale z njihovimi, sem se pogosto vprašala: "Kdo je ta? Nekdo, ki je takrat bežal, ali eden izmed tistih, ki je moril"? Dobro, da so moja tiha vprašanja ostajala brez odgovorov, saj kdo sem vendar jaz, da bi sodila. Danes je v Ruandi kar nekaj muzejev in spomenikov, ki so nastali po vojni. Muzeji, ki jih imenujejo "memorial", zelo natančno prikazujejo takratno dogajanje. Nehote potočiš solzo in si zaželiš čim prej proč od sten, prepolnih žalostnih slik. Memorial je bil drugi najboljši vir informacij o genocidu. Dobri ljudje, pri katerih smo v Ruandi živeli, niso hoteli govoriti o tem. Njihove pripovedi so bile kaj hitro končane. V njihovih očeh pa je bilo opaziti nabiranje solz. Ozračje je postalo neprijetno. Nismo jih hoteli spraševati o stvareh, ki odpirajo

rane in priključijo grenke spomine. Zakaj bi me Ruanda posrkala vase, kot sem omenila že na začetku, ko pa že cel članek pišem o pretekli državljanski vojni? Ne, ni to tisto, kar me je prevzelo. Prevzela me je pokrajina. Njena tla so tako skrbno obdelana. Na roke, s trudom in z

ljubeznijo ter upanjem, da bo to delo prineslo kruh. Prevzela so me jutra, ki so tako sveža, da v njih vonja skrivnostno čist zrak. Jutranja, ravno prav prijetna sveža sapica pa te nežno zaobjame ter naznani, da je dan komaj na začetku. Prevzeli so me ljudje z vso svojo preprostostjo in odprtostjo. Njihova glasba, petje, ples, ritem. Afričani imajo to v krvi. Rodijo se z občutkom za ritem in ples. Rojeni so za to, da neznansko uživajo takrat, ko plešejo in pojejo. V oboje pa dajo celega sebe! Ne v Evropi in ne v Ameriki v tem nimajo

do življenja. Vsi ti drobižki, od nekaj mesečnih dojenčkov, do zrelih mladostnikov, so pristali med stenami sirotišnice, ker so jih starši zavrgli. Ker jih niso hoteli obdržati v svojem življenju - Bog ve za njihove razloge. Ker jim je revščina narekovala, da ne morejo poskrbeti še za ena lačna usta. Ker so bili starši (prezgodaj) poklicani s tega sveta. Tako se ta mala čudovita bitja znajdejo na ulici, pred vrati cerkve. Najbolj žalostne zgodbe pa pripovedujejo o najdenih otrocih na smetiščih, v wc školjkah, na pokopališču. Volja Boga je takšna, da preživijo in jih pot preko ljudi, ki jih najdejo, pripelje do sester malega Jezusa, ki zanje skrbijo kot za svoje otroke. Nobena ni popolno nadomestilo starševske ljubezni. Je pa vsekakor močna in iskrena. Otroci že pri dveh letih kmalu spoznajo, da imajo drug drugega. Vsi so si med seboj bratci in sestrice. Vsakič, kadar sem v naročju po steklenički hranila malo dete, so velike temne oči gledale naravnost v moje. Tako mirne so bile. Niso se premaknile. Samo sledile so mojim, ko je bilo to potrebno. Nikoli nisem mogla ugotoviti, kaj so sporočale. Gotovo pa je to nekaj velikega, edinstvenega, zahvale vrednega. Življenje v sirotišnici je spanje na tleh in upanje, da bo ta dan dovolj hrane za vse. Je vsakodnevno pranje cunj na roke in upanje, da v pol leta zapade dovolj dežja, da napolni vse zbiralnice za vodo. Življenje v sirotišnici je hoditi po svetu bos, le z nekaj kosi oblačil, ki so morda strgana ali umazana. Je čakanje na novega člana, najdenega na ulici. Življenje v sirotišnici je sprejemanje bratcev in sestic, ki bolehajo za aidsom. Je preprosta vsakodnevna igra, brez mehkužnosti in razvajenosti. Življenje v sirotišnici je biti potrpežljiv. Je jok. Življenje v sirotišnici je vreščanje, glasen smeh, petje in ples. Življenje v

konkurence, to je dejstvo! Prevzela sta me njihova glasba, način slavljenja. Vse oživi! Pri srcu mi je postal njihov način življenja - življenje, ki je danes najdlje pomembno samo še do jutri. In ta danes naj bo čim bolj izpolnjen. Najbolj pa so me prevzele ruandske sirote. Njihove velike bleščeče črne oči. Njihov iskreni nasmeh. Njihova čudovita otroškost, ki je polna skromnosti, živahnosti, volje

sirotišnici je življenje v neki veliki skupnosti, katere vodilo je vera v Jezusa Kristusa. In to jim prinaša tisto največje upanje, ki nikdar ne zataji! Oh, Ruanda ali dežela tisočerih gričev. Ruanda ali dežela večne pomladi. Ko se v njej oziram okoli sebe, ne morem, da ne bi videla čudovitih del Božje roke. Vsi ti zeleni griči ...

Alison Kogoj

telesni kapaciteti in premoženju, ampak tudi po osebnih izkaznicah. Vsak je imel namreč osebni dokument z žigom "HUTU" oz. "TUTSI". Ruanda se je

ur na dan spodbujali vojno, nagovarjali Hutuje, da je potrebno pomoriti vse "ščurke"! Javno je bil bran seznam, na katerem so bila jasno napisana imena in priimki

Kdo je bil v resnici rasist leta 1936?

Resnica o Owensu in Hitlerju

Bližajo se olimpijske igre v Londonu. Ko govorimo o le-teh, se skoraj vedno pojavi tista znamenita "črna legenda" o Hitlerju in Owensu z olimpijskih iger v Berlinu leta 1936, po kateri naj bi Hitler razjarjen zapustil 'Olympiastadion' v Berlinu po Owensovi četrti zmagi na igrah. 4. avgusta leta 1936, ko je Owens že imel tri zlate medalje, je na častni tribuni olimpijskega stadiona sedel tudi Führer, da bi spremljal dvoboj v skoku v daljino med Owensom in Nemcem Lutzem Longom, sedanjim svetovnim prvakom v tej panogi. Na tem mestu pa se začne tolikokrat ponovljena

predvideval za nobenega tekmovalca (ker je prvi dan iger stisnil roko le nemškemu atletu, mu je olimpijski komite dal dve možnosti: ali stisne roko vsem dobitnikom medalj ali sploh nobenemu športniku. Hitler je izbral drugo možnost). Owens je v svoji avtobiografiji zapisal takole: "Ko sem stopil z zmagovalnega odra, sem šel mimo častne tribune, da bi se vrnil v slačilnico. Nemški kancler je uperil pogled vame, vstal in me pozdravil tako, da mi je pomahal. Isto sem storil tudi sam, da bi vrnil pozdrav. Mislim, da so novinarji in pisatelji pokazali slab okus, ko so potem iznašli neko sovraštvo, ki ga sploh ni bilo".

Film o olimpijskih igrah je Hitler nato zaupal svoji ljubljeni režiserki Leni Riefenstahl, ki je napravila film Olympia, ki ga največji filmski kritiki imajo za mojstrovino. Režiserka je Owensa postavila za osrednjega junaka svojega filma, Führer ni protestiral. To moramo povedati v prid resnice, ki mora biti tudi v zgodovini pisju najvišje dobro. In še druga plat medalje, kjer se je kot rasist izkazal tedanji ameriški predsednik Franklin D. Roosevelt, ki uživa status ikone demokratičnega napredka. Ko se je

junak berlinskih olimpijskih iger vrnil v ZDA, so mu množice v New Yorku pripravile veličasten sprejem. Vsi so pričakovali, da bo Owens, kot je že bila navada tudi za manjše športne uspehe, sprejel prvi mož države ali mu vsaj izrazil uradno čestitko.

Roosevelt pa je bil tedaj sredi volilne kampanje za vnovično izvolitev, na jugu ZDA pa so demokrati vedno bili v manjšini, zato ni želel dražiti tistega dela volivcev, ki ni bil prav nič navdušen nad premočno zmago črnca. Iz Bele hiše tako ni bilo nobenega vabila. Owens seveda ni pozabil poudariti, kako so, vsaj ob tisti priložnosti, vlogo rasistov odigrali Američani, s svojim predsednikom na čelu.

Andrej Vončina

Zgodba, ki jo novinarji do onemoglosti ponavljajo ob vsakih olimpijskih igrah, je lažna. Leta 1936 se je namreč kot rasist izkazal predsednik ZDA Roosevelt in ne Hitler.

'stara lajna', ki jo novinarji prek radia, TV, časopisov in knjig prenašajo iz roda v rod, saj mora vedno biti neki spopad med dobrim in zlom, med temo in lučjo. Po ponovni, že četrti zmagi tistega 'rasno podrejenega' Owensa nad 'arijcem', naj bi Hitler mračnega obraza zapustil stadion, da ne bi bil priča obdarovanju črnca na 'svojih' olimpijskih igrah. V svoji avtobiografiji je sam atlet zapisal drugače, to tudi ponovil večkrat ter živahno protestiral iz ljubezni do resnice, a ni pomagalo.

Owens pripoveduje, kako ne le, da Hitler ni zapustil prizorišča, ampak je podelitev zlate kolajne temnopoltemu atletu spremljal stoje. Obtožba, da mu Hitler ni stisnil roke, je brez osnove, glede na to, da protokol tega ni

Razmislek o položaju našega sveta

Čas čakanja, čas zorenja

Na moji pisalni mizi, tik pod novomašnim križem, prebiva moja mala rdeča vrtnica. Posebno mesto ima. Ker ima posebno mesto v mojem srcu. Sicer ga imajo vse vrtnice, a ta še posebno. Ker sem jo dobil ob posebni priložnosti od posebne osebe. Majhna, pritlikava vrtnica je. Z majhnimi lističi, z majhnim, vedno ranljivim stebelcem, s krhkim telescem. Vsaka prevelika suša ji pobere moči. In stežka in počasi se spet postavi na noge. A kljub vsemu so njeni mali in nežni škrlatni cvetovi nekaj posebnega. Celotno sobo spremenijo. Razsvetlujejo mi pogled izra računalnika. V srcu se mi nekaj zgane, ko jo vidim cveteti. Malo sem v skrbeh, ker že nekaj časa ni cvetela. Pravzaprav že celo leto ne. Ni v njeni navadi, da je tako. Pogledujem

pod njene liste, ali bi opazil kakšen popek, se razveselil njenega napredka in rasti, pa ni ničesar. Samo listje, ki čaka. In jaz, ki delam isto. Čakam. Zalivam in čakam. Zdi se mi, da se danes soočamo z ravno takšnim časom, kot ga preživljam s svojo vrtnico. Časom niča, v katerem je jasno le to, da ni nič jasno. Ni sadov dela. Ni cvetov. Zdi se, da vse ugaša. Da je vse le listje, brez cveta, marsikje celo brez popkov, brez znamenj upanja na premik na bolje. Nevaren čas je to, čas čakanja. Čas noči duha, ko ne veš prav točno, v kaj ali koga še verjameš. Ko ni nobenega znamenja, nobenega indica, kam in kako naprej.

Ljudje na tak čas po navadi reagiramo v dveh smereh. Lahko tako, da odstopimo, odnehamo, se v obupu umaknemo ali morda celo zbežimo v kak drugi, navadno virtualni svet. Lahko pa tako, da postanemo panično aktivni. Da torej na vsak način poskušamo nekaj narediti. Poiskati rešitve, ne da bi vedeli, kaj pravzaprav želimo rešiti, ubiramo poti, ne da bi vedeli, kam želimo priti, delati, čeprav ne vemo, kaj. Tako tratimo svoje moči za vedno nova razočaranja.

Morda se bo bližalo čudno, a najboljša

možnost tega našega časa je vsaj nekaj časa čakati. Seveda je to najtežji, a sestavni del človekovega življenja, ki se mu ni mogoče izogniti. Čakati, da zrne, ki si ga posejal, vzklije. Čakati, da gre toča mimo. Čakati, da

Foto M. Rijavec

Čakanje je plodovita stvar. V njem ugotoviš, da vrtnica lahko cveti na milijone načinov. Da enako raznoliko rase in cveti človek. Da se enako tiho in nezavedno odkrivajo vedno novi in novi popki sveta, v katerem živijo.

otroci zrastejo. Čakati, da se vrnejo na pravo pot. Čakati, da se konča noč in pokaže svit in najdemo vzhod. Nimamo česa storiti. Samo čakati. Pa to čakanje ni obupano čakanje, niti ne pasivno čakanje. Je čakanje, ki si vzame čas, da gleda in opazi, česar doslej nismo videli. Čakanje, ki posluša in sliši, kaj mu pripoveduje človek. Čakanje, ki pove, česa res potrebuješ in česa sploh ne. Čakanje, ki te osvobaja, ko ti dopoveduje, da res ni vse odvisno od tebe in od tega, kako nekaj narediš, ampak da si, kjer moraš biti, in da si tam zvest. Čakanje je plodovita stvar. V njem ugotoviš, da vrtnica lahko cveti na milijone načinov. Da enako raznoliko rase in cveti človek. Da se enako tiho in nezavedno odkrivajo vedno novi in novi popki sveta, v katerem živijo. Če se ustaviš in čakaš, gotovo enkrat pride kdo mimo. Srečanje, to je ključna stvar našega čakanja. Srečanje, ki bo pokazalo pot. A najprej je treba čakati. Da ga bom videl. Da ga bom prepoznal. Ker se prava sprememba sveta začne znotraj mene. Ko dozorim za srečanje. Srečanje z Bogom v svojem času. Z njim bo konec čakanja.

Marko Rijavec

Anonimni pričevalci 20. stoletja (5)

Umberto Eco: Vere ni več, ostaja pa nostalgija

Morda je to najbolj poznan italijanski intelektualac v svetu, ki je bil nekoč narodni voditelj Katoliške akcije v Italiji, a je kasneje krščanstvo opustil. Velja za velikega poznavalca srednjega veka in oboževalca sv.

Tomaža Akvinskega, ki ga je obravnaval tudi v svoji diplomski nalogi. Nad reakcijo katoliške strani ob izidu knjige *Ime rože* je bil razočaran, saj so po njegovem mnenju želeli katoliški kritiki ugajati, ne izstopati iz povprečja. Vsi so namreč hvalili avtorja, ne pa tudi bralca opozorili na to, da je to neka neeksplozivna mina, ki jo je avtor namenoma želel vreči na pot. Gre namreč za "slovesno in javno zavrnitev svoje vere". O tem pravi: "Res je, ne verujem več v Boga, morda pa Bog še vedno verjame vame. Med nama je torej še vedno neke vrste odnos". Seveda se brani pred ateizmom in se zateka v agnosticizem: "Nisem tako neumen, da bi dejal, da Boga ni, saj se z razumom ne da reči ne, da je, ne, da ga ni". Kot navdušenec nad Akvincem pa pravi: "Če Bog je, potem je to gotovo Bog sv. Tomaža". A pogledjmo, kaj zanimivega nam

ima vseeno povedati Eco, in sicer da je najtežja smrt: "Ko mi je umrl oče, nisem bil več veren, torej niti ni bilo možnosti, da bi upal v neko njegovo pozemelsko preživetje".

Potem pa o: "Kultu mrtvih, tako značilnem za ateiste – to je obupajoči kult nekega izginotja". "Jasno je, da s svojo vrsto stave, živeti kot da Boga ne bi bilo, živim veliko bolj tragično, kot takrat ko sem bil veren – zdaj se veliko težje spopadam s smrtjo. Veliko več moram delati na tem, da svojemu prehodu dam neki smisel". Za Cerkvijo, ki jo je pustil za seboj, vseeno čuti neko nostalgijo: "Ne glede na vse, sem v njej vedno našel neko tolažbo". Za konec torej pove vic v amerškem stilu: "Po umoru zločinec vstopi v sinagogo in gre k rabinu: "Rabbi, ubil sem"! "Njegova kri naj pride nad tvojo glavo", mu je odvrnil učitelj, očitno pripadnik fundamentalistične judovske smeri. Nato je šel v protestantsko svetišče: "Pastor, ubil sem"! Ta pa mu je brezbrizno odgovoril: "Me imaš morda za spovednika? Prosi Kristusa odpuščanja, potem pa pojdi to povedat na policijsko postajo". Nazadnje se je znašel še v katoliški cerkvi, kjer je šel v spovednico: "Oče, ubil sem"! Z druge strani spovednice pa miren in tih glas: "Kolikokrat, sin"?"

Andrej Vončina

ima vseeno povedati Eco, in sicer da je najtežja smrt: "Ko mi je umrl oče, nisem bil več veren, torej niti ni bilo možnosti, da bi upal v neko njegovo pozemelsko preživetje".

Pisanje in sporočanje je predvsem garanje

Med lastnim trudom in navdihom

Za vsakega, ki se tako ali drugače profesionalno ukvarja s sporočanjem, pride obdobje, ko se mu zdi, kako ne najde navdiha, da ne ve, kaj napisati ali povedati. Toda, dejali smo, da je njegovo delo profesionalno, da torej nima izbire, ker napisati ali povedati mora, saj se je temu zavezal, na njegovo delo pa tudi čakajo njegovi ljudje, njegovo občinstvo. Sam sem k temu poklican malodane vsako nedeljo, ko je treba sestaviti pridigo in jo nato ljudem predstaviti v cerkvi na

ambonu, precej pogosto pa je treba kaj napisati tudi za časnik *Novi glas*, sicer pa vsaj za prilogo *Bodi človek!*, ki jo sedaj držite v rokah, če berete ta zapis. Pisati ali ne, to naj bi bilo vprašanje, a kaj, ko to sploh ne sme postati vprašanje, ker je zapis ali pridigo treba narediti. Mnogi se tu sklicujejo na pomanjkanje navdiha, a je to le izgovor, saj navdih predstavlja tisti zelo mali del nekega zapisa, predvsem pa je to tisti del, ki ni odvisen od avtorja, saj naj bi mu bil od nekdaj dan, sicer to ni navdih. Kaj potemtako kras

velikega avtorja? Spomnil sem se, kako sem pred časom bral neki intervju z znanim skladateljem Enniom Morriconejem za dnevnik *Avvenire*, ki se je začel takole: "Vstanem ob štirih jutraj, da bi malo potelovalil in se sprehodil. Zatem preberem časnike, potem pa takoj začnem pisati glasbo". Tako je govoril pred tremi leti, pri enainosemdesetih letih. Toda, to še ne odgovori na naše vprašanje, kako je z navdihom, zato pogledjmo, kako spregovori o svoji "rodovitnosti", saj je napisal že več kot štiristo glasbenih podlag za filmska dela: "Vsekakor se zabavam, saj bi sicer to bil neverjeten dolgčas. Potrebno je veliko navdušenje. Navdih pride s trdim delom. Kakor pravi neki francoski rek, je navdih 1%, 99% pa je potu, truda". Pomeni, da se je treba kdaj k pisanju tudi prisiliti, pomeni pa tudi, da je treba tudi veliko brati, opazovati, poslušati, se izobraževati, da bi lahko imelo naše sporočanje neko dodatno vrednost. Ko govorimo o pridiganju, moramo dodati še molitev in premišljevanje, ki sta tudi del truda in napora, pravzaprav sta na prvem mestu. Tu bi lahko dali še primerjavo nogometaša, saj ravno poteka evropsko prvenstvo v Ukrajini in na Poljskem. Gotovo je za nadpovprečnega igralca potreben talent, ki pa ga ta igralec ne more izraziti brez trdega dela in odrekovanja. Koliko časa je treba vaditi neko "finto" ali proste strele, da bi jih potem kot "velik" zadeval kot za stavo ... "Življenje je delo brez prestanka", pravi Morricone. Treba je torej narediti vse tisto, kar je v naših močeh, potem pride tudi tisto, kar ni v naših močeh in čemur pravimo "navdih".

Andrej Vončina